

ŚWIAT BLISKI I ŚWIAT DALEKI
W STAROPOLSKICH PRZESTRZENIACH

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu Śląskiego
KATOWICE 2015

Świat bliski i świat daleki
w staropolskich przestrzeniach

NR 3317

Świat bliski i świat daleki w staropolskich przestrzeniach

pod redakcją
Marioli Jarczykowej i Bożeny Mazurkowej,

z udziałem
Szymona Piotra Dąbrowskiego

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
MAREK PIĘCHOTA

Recenzent
BARBARA JUDKOWIAK

Spis treści

Słowo wstępne	7
MAREK JOB	
Moralność a tradycyjna religia rzymska w mowie Firmicusa Maternusa	9
ANNA KOŁOS	
Mapowanie monstrialności w myśli i kartografii średniowiecznej	21
KATARZYNA CHMIELEWSKA	
Realia i uwarunkowania wojennych wizji w historiografii polskiego średniowiecza	37
BARBARA KOWALSKA	
Przestrzenie przemierzane i społecznie kreowane w <i>Kronice Jana z Czarnkowa</i>	53
ZVONIMIR MILANOVIĆ	
Przestrzenie sakralne czasów wojny i pokoju w chorwackiej literaturze doby wczesnonowożytnej	67
ALEKSANDRA BOBROWSKA	
O baśniowości staropolskiego romansu. Przykład <i>Fortunata</i>	89
IWONA RAK	
O przestrożkach przed „kacerskimi” naukami w tekstach ramowych postylli Jakuba Wujka	103
MAŁGORZATA PIECUCH	
O wprowadzaniu <i>Kazań sejmowych</i> w obieg czytelniczy w staropolskich edycjach dzieł Piotra Skargi	117

KATARZYNA KOLENDO-KORCZAK	
Próba rekonstrukcji programu ideowego dekoracji Sali Rady ratusza w Toruniu	131
ANNA MALIŃSKA	
Proksemika w mistyce oblubieńczej Bonawentury Siewierzanina	143
MARIOLA JARCZYKOWA	
„Powietrzna zaraza” w Wielkim Księstwie Litewskim w ujęciu Walentego Bartoszewskiego i Piotra Kochlewskiego	153
SYLWIA KAWSKA	
Wizje świata fantastycznego w <i>Historji uciesznej o królownie Banialuce</i>	173
KRZYSZTOF SACAŁA	
Wyobrażenia geograficzna Jana Andrzeja Morsztyna	191
KATARZYNA KACZOR-SCHEITLER	
Relacje nadawczo-odbiorcze w barokowych medytacjach Teresy Petrycówny	207
MONIKA DROŹDŻEWICZ	
<i>Nowy zaciąg</i> ... Wacława Potockiego wobec tradycji apokryficznej. (Opis ukrzyżowania Chrystusa)	233
WIOLETA MALICKA	
Wątki uniwersalne i rodzime w bajkach Jana Stanisława Jabłonowskiego	247
DOMINIKA FESSER	
Współczesna legenda Barbary Radziwiłłówny	267
Indeks osobowy (opracował Szymon Piotr Dąbrowski)	285

Słowo wstępne

Przestrzenie staropolskie rozumiane szeroko to świat odległy w aspekcie zarówno temporalnym, jak i mentalnym. Dla współczesnego człowieka barierą komunikacyjną w poznaniu tej rzeczywistości jest odmienny od dzisiejszej polszczyzny język (często makaronizowany), inne realia i problemy, z którymi musieli się mierzyć nasi przodkowie. W tym tomie pragniemy przybliżyć czytelnikom dawne przestrzenie, ukazać zjawiska, które bezpowrotnie odeszły w przeszłość, ale także zwrócić uwagę na aktualność wielu utworów podejmujących problematykę uniwersalną i ponadczasową. Odległe epoki zostały utrwalone w tekstach kultury – w sztuce słowa, w dziełach malarskich, kartografii i architekturze, które stanowią przedmiot rozważań w pracach tu zgromadzonych. W swoich artykułach autorzy przypominają dawne wyobrażenia o kontynentach, o nieznanach ludach, na przykład o Antypodach; odwołują się do konkretnych, wymienianych przez ówczesnych poetów polskich, miejsc na mapie Rzeczypospolitej i Europy; przedstawione są też pochwały rodzinnych miast pisarzy chorwackich. Dzięki zachowanym przekazom rękopiśmiennym zostały odtworzone miejsca, które już dzisiaj nie istnieją, i zaginione dzieła sztuki, jak na przykład wystrój Sali Rady ratusza w Toruniu. Jako alternatywę dla realnie istniejących przestrzeni w romansach twórcy proponowali czytelnikom różnorodne wizje świata fantastycznego i one również przybliżone są w tomie.

Świat opisywany od średniowiecza aż do XVIII stulecia był postrzegany nie tylko jako miejsce przyjazne, a niekiedy nawet sakralne, lecz również jako przestrzeń napawająca lękiem, gdyż rozgrywały się w niej liczne konflikty polityczne, społeczne, kulturowe, prowadzono wojny, a ludzie doświadczyli kataklizmów i klęsk żywiołowych. Tę problematykę podejmowano już w piśmiennictwie staropolskim, doradzając, jak racjonalnie zachować się w tych skrajnie trudnych sytuacjach. W prezentowanych artykułach zagadnienia związane z medycyną i obyczajowością dawną poruszane są także w związku z doświadczeniami, które dotyczą różnych przejawów oddziaływania legendy Barbary

Radziwiłłówny na autorów współczesnych publikacji o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

W dawnych dziełach bardzo często poruszano problematykę ze sfery *sacrum*. Podejmowano te zagadnienia na przykład w kontekście literatury antycznej z IV wieku n.e., kiedy to zderzyły się ze sobą dwie religie: rzymski politeizm i monoteistyczne chrześcijaństwo. W okresie staropolskim duchowni wyrażali troskę o sprawy publiczne i dobro Rzeczypospolitej, ostrzegali przed „heretyckimi” naukami. W XVII stuleciu, po burzliwych czasach reformacji, również twórczość poetycka zawierała liczne odwołania religijne. Na przykład Wacław Potocki w mesjadzie *Nowy zaciąg pod chorągiew starą tryumfującego Jezusa Syna Bożego nad światem, czartem, śmiercią i piekłem...* wykorzystał wątki apokryficzne, co rzuca światło na problem wyznania pisarza, którego pomawiano o kryptoarianizm.

Z zamkniętej przestrzeni klasztoru pochodzą medytacje zakonne. Teresa Petrycówna swoje zapiski tworzyła nie tylko w celu własnego doskonalenia wewnętrznego, ale adresowała je też do innych norbertanek z myślą o ich duchowym rozwoju. O komunikacji z Bogiem, przebiegającej najpierw w ciele medytującej osoby, można również mówić w odniesieniu do siedemnastowiecznego dzieła Bonawentury (Siewierzanina), który podjął pochodzący z Pieśni nad Pieśniami motyw rozmowy oblubieńca i oblubienicy. Specyfiką tego nabożnego tekstu jest zawieszenie w nim takich pojęć, jak: czas, przestrzeń i miejsce. Problematyka mistyczna była popularna w Europie szczególnie w okresie baroku, w dobie saskiej nadal rozwijało się tego typu piśmiennictwo, ale modne stawały się wtedy również innego typu utwory, na przykład bajki. Jednym z pierwszych pisarzy polskich, którzy uprawiali ten gatunek, był Jan Stanisław Jabłonowski, podejmujący w swojej twórczości wątki uniwersalne, europejskie i rodzime, co zadecydowało o oryginalności jego zbioru.

Analiza wskazanych problemów w tekstach pomieszczonych w tomie lepiej pozwala zrozumieć przemiany świadomości europejskiej na przestrzeni wielu wieków oraz właściwe dla dawnych realiów, odmienne od dzisiejszych kody kulturowe.

Autorzy artykułów omawiają wymienione zagadnienia, skupiając uwagę na bardzo różnorodnych źródłach – zarówno rękopiśmiennych, jak i drukowanych. Wskazują też na różne obiegi tych tekstów wśród czytelników. W tomie przedmiotem rozważań są dzieła polskie i łacińskie, utwory wierszowane i prozatorskie. Charakterystyka obejmuje teksty zróżnicowane gatunkowo: kazania, romanse, medytacje, listy, bajki, mesjadę, a nawet spisy inwentarzowe. Ze źródeł oraz ich interpretacji wyłania się obraz przeszłości jako świata innego, co prawda, od znanego współcześnie z doświadczenia, lecz dzięki artykułom zamieszczonym w książce staje się on bliższy i bardziej zrozumiały.

Redaktorzy

Katowice, 15 maja 2015 r.

Indeks osobowy

- Abramowicz Andrzej 154
Abramowska Janina 248, 251, 252, 264
Abstemiusz (właśc. Laurentius Abstemius) 257
Adalberg Samuel 174, 187
Albert Wielki (Albertus Magnus), św. 29
Alberti Nikola 74, 75
Albright William Foxwell 29, 34
Aleksander III Macedoński zw. Wielkim, król macedoński 28, 30, 41, 42
Aleksandrowska Elżbieta 248, 264
Ancilli Ermanno 240
Andrzej z Morawicy 55, 64
Andrzej Bobola, św. 120
Angelico Fra (właśc. Guido di Pietro da Mugello) 238
Anna, żona Siemowita III Starszego 57–58, 59, 60, 63
Anna Jagiellonka, królowa polska 107, 110, 111, 112–113, 114, 118, 119, 120, 128
Anonim zw. Gallem 38, 39–41, 42, 46–47, 49, 50, 51, 52, 62, 64
Apolloniusz, Apollonios z Rodos 203
Aquaviva Klaudiusz 123
Arszyński Marian 138, 141
Aristoteles (Aristoteles) 207, 219, 228
August II Mocny, król polski 247, 251, 254, 256, 257
Augustyn z Hippony (Aurelius Augustinus), św. 23, 26, 31, 33, 38, 43, 110, 208, 222, 225
Augustyniak Urszula 257, 264
Aumann Jordan 218, 228
Austin John Langshaw 214, 228
Awianowicz Bartosz Bogusław 68, 87, 258, 264
Backvis Claude 254, 264
Baczewski Sławomir 249, 250, 251, 254, 257, 264
Badalić Josip 73, 86
Bagrow Leo 21, 22, 33
Balcerzan Edward 119, 128
Baliński Michał 278, 283
Baluch Alicja 98, 99
Banasiowa Teresa 156, 171
Banaszkiewicz Jacek 40, 50
Barbara Radziwiłłówna, królowa polska 7–8, 267, 268–278, 279–282, 283, 284
Barbaro Hermolaj 74, 75
Barciak Antoni 38, 50
Bardach Juliusz 258, 265
Bartkowiak-Lerch Magdalena 56, 64
Bartmiński Jerzy 231

- Bartosz z Odolanowa 61
Bartoszewski Walenty 153, 155–158,
159, 160–162, 163, 170, 171, 172
Barycz Henryk 207, 228
Baumgarten Andrzej 136
Baumgarten Jan 132, 135–138, 139, 140,
141, 142
Bazyli Wielki, św. 110
Beatus z Liébana, św. 26, 27, 32
Bednarczyk Leszek 143, 150, 220, 228
Bednarek Antoni 63, 240, 243
Bednaruk Waldemar 258, 264
Bednarz Mieczysław 218, 229
Benedict Ruth 11–12, 18
Benon z Miśni, św. 160
Bentkowski Feliks 207, 228
Bering Piotr 44, 50
Bernard z Clairvaux, św. 146, 225
Besala Jerzy 268–269, 275, 276–277, 278,
279–280, 282
Białostocki Jan 234, 244
Bielak Franciszek 207, 230
Bielowski August 53, 63, 247, 265
Bielski Marcin 270
Bieniak Janusz 43, 50
Biernat z Lublina 249, 257
Bieś Andrzej Paweł 260, 264
Bildhauer Bettina 28, 33
Biskup Marian 138, 140, 141
Bizior Renata 62, 64
Błachowicz Ewa 58, 59, 60, 64
Błazewski Marcin 249
Boas George 29, 34
Bober Andrzej 218, 229
Bobrowska Aleksandra 89, 100, 101
Boccaccio Giovanni 80
Boehm Gottfried 139, 140
Bogucka Maria 110, 113, 267, 273, 283
Bohuszewicz Paweł 30, 33, 89, 99
Boissard Jean-Jacques 134, 141
Bokszczanin Maria 89, 100, 173
Bolesław (Bolko) II, książę ziębicki 57
Bolesław I Chrobry, król polski 39–40,
41
Bolesław II Śmiały, król polski 40, 50
Bolesław III Krzywousty, książę polski
39, 40, 42–43, 47, 50, 62, 64
Bologna Corrado 30, 33
Bona Sforza d’Aragona, królowa polska
110, 270, 275, 276
Bonaguida Pacino di 239
Bonawentura Siewierzanin 8, 143, 144,
145, 146, 148, 149, 150, 151, 152
Bonawentura (właśc. Giovanni Fidan-
za), św. 144, 150, 218
Borek Piotr 110, 114, 179, 187
Borkowska Małgorzata 207, 208, 228
Boromeusz Fryderyk 235
Borowiec Aleksandra 80, 87
Borowski Andrzej 82, 87
Borowski Władysław 29
Bouguereau William-Adolphe 177
Bratulić Josip 76, 87
Brezak-Stamać Dubravka 74, 87
Bronarska Maria 199
Brückner Aleksander 106, 113, 235, 242,
249
Bry Théodore de 134, 141
Bucoldianus Gerard 68, 87
Budinić Šime 80, 86, 87
Bujnicki Tadeusz 251, 264
Byron George Gordon Noel 73
Bysiec Ewa 273
Cetwiński Marek 54, 55, 64
Chemperek Dariusz 234, 242, 256, 264
Chmielewska Katarzyna 37, 41, 50, 51
Chrościcki Juliusz Antoni 185, 188
Chrzanowski Ignacy 122, 127, 128, 255,
264
Chwedeńczuk Bohdan 214, 228
Cichowicz Augustyn 37, 50
Cieński Marcin 186, 187
Ciolek Stanisław 69
Clanchy Michael 63
Clausewitz Carl Philipp Gottfried von
37, 50
Combes André 208, 229

- Contamine Philippe 37, 49, 50
Cosgrove Denis 28, 34
Crijević Ilija (Aelius Cervinus) 69, 86
Culler Jonathan 214, 228
Cumont Franz (właśc. Franz-Valéry-Marie Cumont) 13, 18
Cuny Georg 132, 140
Cyceron (Marcus Tullius Cicero) 12, 16, 25, 75
Czacheritz Michał 43
Czajka Michał 37, 50
Czechowic Marcin 234, 242
Czechowicz Agnieszka 235, 242
Czerwiński Marcin 68, 87
Czuj Jan 237, 243
- D**
Danek Danuta 122, 128
Daniluk Mirosław 216, 228
Dante Alighieri 56, 64, 80
Dantyszek Jan 218, 230
Dariusz III Kodoman, król perski 41
Darowski Roman 260, 264
Daston Lorraine 26, 33
Dąbrowska Krystyna J. 56, 64
Dąbrowski Jan 53, 64
Dąbrowski Stanisław, historyk sztuki 132, 140
Dąbrowski Stanisław 223, 228
Dąbrowski Szymon Piotr 8
Dąbrówka Andrzej 38, 51
Dąmbska Izydora 251, 264
Delumeau Jean 214, 228
Demetrowicz Paweł 168
Deptuła Czesław 48, 50
Deszcz Marian 248, 264
Dinzelbacher Peter 143, 150
Dioklecjan (Gaius Aurelius Valerius Diocletianus), cesarz rzymski 70, 71, 83
Długosz Jan 61, 62, 64
Dmitruk Krzysztof 215, 228
Dmochowski Franciszek Ksawery 248
Dobiesław z Kurozwęk i Chodowa 60
Dobieszewski Janusz 55, 64
Dobrowolski Witold 140, 141
Dobrzeńcki Tadeusz 236, 238, 242, 243
Dobrzyńska Teresa 118, 128, 252, 264
Domański Juliusz 80–81, 87
Domić Marin 74, 75
Downman John 177
Drączkowski Franciszek 216, 228
Drożdżewicz Monika 233, 244, 245
Drużbicki Kasper 213, 229
Drzymała Kazimierz 105, 113
Duchniewski Jerzy 216, 228
Dudek Jarosław 55, 64
Dujam, św. 71
Dumézil Georges 68, 87
Dumont Paul-Émile 29, 34
Durand Gilbert 219, 228
Dybaś Bogusław 133, 135, 140
Dybek Dariusz 178, 181, 186
Dybowska Alicja 269–270, 282
Dygat Anuncjata 207, 210, 228
Dygdała Jerzy 136, 140
Dynarski Kazimierz 241, 243
Dziechcińska Hanna 215, 228
- E**
Edson Evelyn 22, 23, 24, 25, 26, 33
Eliade Mircea 68, 87
Elżbieta I Tudor, królowa angielska 275
Elżbieta Łokietkówna, królowa polska i węgierska 59–60, 61
Erazm z Rotterdamu 239
Estella Diego de 214, 227, 230
Estreicher Karol 103, 154, 207
Eufemia, siostra Siemowita III Starszego, 57, 58
Euhemer (Euhemerus) 16
Eustachiewicz Maria 241, 242
Eustachy Rzymiski, św. 160
Eustochium (właśc. Julia), św. 237, 243
Ezop (Aisopos) 250, 252, 263
- F**
Faerno Gabriele 249, 258
Fałęcka Barbara 176, 182, 184, 187, 191, 205, 235, 243
Fałęcki Hieronim 144, 151

- Fałkowski Wojciech 53, 65
 Farbiszewski Marek 135, 136, 137, 140
 Fedrus (Gaius Iulius Phaedrus) 252
 Feliński Alojzy 273
 Fesser Dominika 267, 283–284
 Firmicus Maternus Iulius 9–11, 13–17, 18–19
 Fleszner Józef 215, 231
 Flesznerowa Edda 215, 231
 Flori Jean 49, 50
 Florian zob. Mokrski Florian
 Forbes Clarence Allen 10, 18
 Foucault Michel 30
 Fowler Don Paul 140
 Frankowski Janusz 146, 150
 Freedman Paul 30, 33
 Friedman John Block 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 34
 Fros Henryk 216
 Frusius Andreas (André des Freux) 164–165, 171
 Frynichos (Phrynichos) 84
 Fulińska Agnieszka 219, 230

G
 Gałczyński Konstanty Ildefons 268, 281, 283, 284
 Gapski Henryk 208, 228
 Gaulmin Gilbert 249
 Gawiński Jan 256, 264
 Geremek Bronisław 55, 64, 167, 171
 Gerson Wojciech 273
 Gieysztor Aleksander 48, 50
 Gigilewicz Edward 108, 112, 114, 208, 222, 229, 231
 Gilson Etienne 208, 229
 Głęicka Ewa Jolanta 166, 171
 Głodek Marzena 62, 64
 Głoskowski Maciej 144, 150
 Głowiński Michał 215, 222, 228, 229
 Godawa Marcin 208, 216, 228, 229, 230
 Goldstrom Dorota Bernarda 208, 229
 Goliński Janusz K. 180–181, 187, 193, 205
 Gordon Katarzyna zob. Morsztynowa Katarzyna z Gordonów
 Gori Nicola 240, 242
 Gortan Veljko 69, 86
 Gorzkowski Albert 237, 243
 Gostyńska Dorota 191, 201, 205
 Górski Karol 208, 209, 211, 214, 229, 236, 243
 Górski Konrad 106, 113
 Grabowiecki Sebastian 218, 230
 Grabowski Janusz 58, 62, 64
 Grabowski Marian 12, 18
 Grabowski Tadeusz 106, 113, 235, 242
 Grady Bazyli 213
 Grafton Anthony 28, 34
 Greene Robert 59
 Gregorii Johann Gottfried 21
 Grgurević Dražen 76, 87
 Grimal Pierre 199
 Grodecki Roman 39, 49
 Groos René 250, 265
 Grotkowski Jan 199
 Gruchała Janusz Stanisław 241, 242
 Grünewald Matthias (właśc. Mathis Gothard-Neithard) 240
 Grzebień Ludwik 260, 264
 Grzegorz z Żarnowca 105
 Grzeszczuk Stanisław 180, 188, 233, 243
 Grześkowiak Radosław 173–174, 175, 176, 177, 182, 184, 185, 186, 187, 234, 239, 242, 243
 Gwioździk Jolanta 208, 229

H
 Hajdukiewicz Leszek 207, 229
 Hall Edward Twitchell 143, 150
 Hall Joseph 221
 Hanusiewicz Mirosława zob. Hanusiewicz-Lavallee Mirosława
 Hanusiewicz-Lavallee Mirosława 149, 150, 193, 205, 218, 230, 233, 242, 243
 Harley John Brian 21, 34
 Haur Jakub Kazimierz 158–159, 171
 Hauziński Jerzy 62, 64

- Henryk V Salicki, cesarz rzymsko-niemiecki 40
- Herman Józef, św. 210
- Hernas Czesław 201, 205, 218, 230
- Hezjod (Hesiodos) 13, 83
- Hieronim, św. 107, 237, 243
- Hołowiński Ignacy 106, 113
- Hołówka Teresa 143, 150
- Homer (Homeros) 13, 203
- Horacy (Quintus Horatius Flaccus) 74, 87, 207
- Hornung Zbigniew 136, 141
- Huchtenhayn Hasso de 61
- Humphrey Robert 222, 229
- Ignacy Loyola, św.** 218, 229
- Iwanicka Katarzyna 258, 265
- Izajasz, prorok 238
- Izydor z Sewilli (Isidorus Hispalensis), św. 23–25, 26, 31, 33
- Jabłonowski Jan Stanisław** 8, 247–250, 251–252, 253–254, 255, 256, 257–264, 265, 266
- Jabłoński Arkadiusz 24, 34
- Jacek Odrowąż, św. 209
- Jacniacka Maria 240, 243
- Jaeger Werner Wilhelm 84
- Jagiellonowie, dynastia 120, 275, 276, 283
- Jakubowski Jan Zygmunt 255, 264
- Jamblich (Iamblichus) 10
- Jan Ewangelista, św. 120, 125
- Jan II Kazimierz Waza, król polski 199, 243
- Jan II żagański zw. Szalonym 44
- Jan III Sobieski, król polski 255
- Jan Klimak, św. 216, 225, 228
- Jan, Janko z Czarnkowa 53–55, 56–63, 65–66
- Jan z Lutogniewa, biskup poznański 56
- Jan ze Skrzynna 61
- Janicka-Olczakowa Elżbieta 209, 229
- Jankowski Augustyn 29, 208, 229, 241
- Janusz, kantor gnieźnieński 54–55
- Janusz, rycerz 60
- Januszowski Jan 213, 229
- Japola Józef 56, 65
- Jarczykowa Mariola 8, 153, 172
- Jarosław, arcybiskup gnieźnieński zob. Jarosław Bogoria ze Skotnik
- Jarosław Bogoria ze Skotnik 54, 55
- Jarosław I Mądry, wielki książę kijowski 41
- Jasiński Kazimierz 58, 64
- Job Marek 9, 19
- Joinville Jean de 62, 64
- Jolles Andreas 98
- Jones Timothy S. 30, 33
- Jovanović Neven 68, 69, 70, 72, 87
- Judkowiak Barbara 150
- Juliusz Cezar (Gaius Iulius Caesar), dyktator rzymski 70
- Jurkowski Jan 256
- Juszczak Wiesław 139, 140
- Kaczor-Scheitler Katarzyna** 207, 231–232
- Kaleciński Marcin 234, 235, 243
- Kalicki Włodzimierz 281, 282
- Kałuski Stanisław 260, 264
- Kapella Marcjanus (Martianus Minneus Felix Capella) 25
- Kapełus Helena 173, 187
- Kapuścińska Nina 267, 282, 283
- Karaś Mieczysław 208, 230
- Karczewski Dariusz 208, 228
- Karnarutić Brne 80, 86, 87
- Karol IV Luksemburski, król czeski 61
- Karol Luksemburski 134
- Karpiński Adam 177, 186, 187, 191, 205, 239, 243, 254, 264
- Karpiński Andrzej 153, 154, 157, 158, 167, 169, 171
- Kasjan Jan Mirosław 90, 91, 95, 100
- Kaster Robert A. 12, 18
- Kastner Jörg 38, 50

- Katarzyna de Ricci (właśc. Alessandra Lucrezia Romola), św. 144–145
 Kawecka-Gryczowa Alodia 119, 128
 Kawaska Sylwia 173, 188–189
 Kazimierzczak Marek 55, 64
 Kazimierz II Sprawiedliwy, książę polski 43
 Kazimierz III Wielki, król polski 53, 60, 61
 Kazimierz Jagiellończyk, królewicz, św. 160
 Kątska Dorota 207, 208, 213, 228, 229
 Kestner Ernst 132, 140
 Kiejstut Giedyminowicz, książę trocki 61
 Kienzler Iwona 278, 282
 Klekot Ewa 12, 18
 Klemens VII (właśc. Robert z Genewy), antypapież 57
 Kline Naomi Reed 22, 28, 29, 34
 Kłoczowski Jerzy 208, 209, 228, 229
 Kłosiewicz Stefan 55, 64
 Kobielus Stanisław 237, 238, 243
 Koc Leon Waclaw 37, 50
 Kochan Anna 186, 187
 Kochanek Piotr 23, 24, 34
 Kochanowski Jan 73, 76, 78, 87, 112, 114, 161–162, 171
 Kochanowski Piotr 180, 181, 187, 188
 Kochański Augustyn 214, 230
 Kochlewska Dorota 168
 Kochlewski Piotr 153, 165–170, 171, 172
 Kochowski Wespazjan 241, 242
 Koczerska Maria 61, 64
 Kohelet, prorok 29
 Kolbuszewski Kazimierz Tadeusz 105, 106, 114
 Kolendo Jerzy 140, 141
 Kolendo-Korczak Katarzyna 131, 141, 142
 Kołos Anna 21, 34–35
 Kombol Mihovil 80, 82, 83, 87
 Komorowska Magdalena 119, 125–126, 127, 128
 Konarski Adam 104, 107, 113
 Konieczny Mariusz 208, 229
 Konstancjusz II (Flavius Julius Constantius Augustus), cesarz rzymski 9, 15
 Konstans I (Flavius Iulius Constans), cesarz rzymski 9, 15
 Konstantyn I Wielki (Gaius Flavius Valerius Constantinus), cesarz rzymski 9
 Kopec Józef Jerzy 238, 242
 Kornatowski Wiktor 31, 33
 Korolec Jerzy Bartłomiej 48, 50
 Korolko Mirosław 117, 118, 122, 127, 128, 129
 Korporowicz Leszek 63
 Korwin Wawrzyniec (Laurentius Corvinus) 69, 82, 87
 Kostkiewiczowa Teresa 212, 230, 279, 283
 Kościelecki Łukasz 103, 113
 Kotarska Jadwiga 202, 205
 Kotarski Edmund 203, 205
 Kowalska Barbara 53, 55, 62, 64, 65, 66
 Kowalski Marek Daniel 53, 57, 63
 Kracik Jan 155, 160, 170, 171
 Kramarska-Anyszek Krystyna 207, 208, 210, 229
 Kraszewski Józef Ignacy 160, 171
 Krawczyk Zbigniew 55, 64
 Krawiec Adam 58, 64
 Kroll Wilhelm 9, 18
 Krzywy Roman 175, 187, 239, 243
 Krzyżanowski Julian 76, 87, 89, 90, 91, 92, 96, 99, 100, 112, 114, 162, 171, 173, 174, 187
 Ksenofanes z Kolofonu (Xenophanes Colophonius) 13
 Kuchowicz Zbigniew 267, 269, 270–271, 272–273, 274, 277, 278, 282
 Kuefler Mathew 15, 18
 Kukulski Leszek 25, 34, 193, 194, 205
 Kunicki-Goldfinger Marek 254, 264

- Kuran Magdalena 104, 105, 106, 107, 109, 114
 Kuraszkiwicz Władysław 236, 243
 Kürbis Brygida 41, 47, 49, 50, 53, 64
 Kuźmina Dariusz 105, 106, 114
 Kwiatkowski Władysław 219, 230
 Kwintylian (Marcus Fabius Quintilianus) 250
 Kydryński Juliusz 59, 65

 La Croix Arnaud de 56, 64
 La Fontaine Jean de 248, 249, 250, 259, 263, 264, 265
 Labuda Gerard 63, 64
 Lagrange Joseph-Louis 21
 Lasocińska Estera 254, 264
 Lausberg Heinrich 237, 243
 Le Goff Jaques 62, 64, 94, 100
 Leathers Dale G. 143, 148, 150
 Lebeus-Batillus (Lebey de Batilly) Denis 134, 141
 Ledwoń Ireneusz Sławomir 14, 18
 Lejtes Józef 273
 Lenart Mirosław 239, 243
 Leopold Ernst Friedrich 16, 18
 Lepszy Kazimierz 110, 114
 Leszczyński Grzegorz 98, 99
 Letkiewicz Ewa 276, 283
 Lewandowska-Tarasiuk Ewa 55, 64
 Lewański Julian 198, 205
 Lewinówna Zofia 209, 229
 Liman Kazimierz 39, 50
 Linde Samuel Bogumił 155, 162, 166, 256
 Lindsay Wallace Martin 23, 33
 Lipnicki Wojciech 207
 Lisak Agnieszka 59
 Lotz Johannes Baptist 223, 229
 Lovejoy Arthur Oncken 29, 34
 Lubomirscy, ród 197
 Lubomirski Aleksander 193–195
 Lubomirski Stanisław Herakliusz 181, 254–255, 264
 Lučin Bratislav 68, 69, 86, 87

 Ludolf z Żagania 38–39, 48
 Ludwik Andegaweński, król polski i węgierski 55, 61
 Ludwik IX Święty, król francuski 62, 64
 Luter Marcin 109
 Lüthi Max 90–91, 92–93, 95–96, 98–99, 100, 101

 Łanowski Jerzy 199
 Łącznowolski Jakub 179, 187

M
 Machniak Jan 208, 218, 228, 230
 Maciej Korwin, król czeski i węgierski 43
 Maciejewska Iwona 89, 100, 174, 181, 182, 187
 Maciejowski Waclaw Aleksander 106, 114
 Maćkowiak Krzysztof 248, 265
 Mahler Antonio zob. Möller Antoni
 Majewski Janusz 273
 Majkowski Józef 218, 229
 Majnarić Nikola 73, 86
 Makowiecki Andrzej Zdzisław 268, 269, 274, 276, 280, 281, 282, 283, 284
 Makrobiusz Ambrozjusz Teodozjusz (Ambrosius Theodosius Macrobius) 23, 25, 26
 Maleczyński Karol 39, 49
 Malicka Wioleta 247, 265, 266
 Malicki Jan 239, 243
 Malicki Marian 185, 188
 Malińska Anna 143, 144, 150, 151, 152
 Maliszewski Kazimierz 54, 55, 56, 58, 59, 63, 64
 Mandera Jadwiga 271–272, 274–275, 280, 283
 Mandeville John 30
 Marcjalis (Marcus Valerius Martialis) 193, 205
 Maria Magdalena de' Pazzi, św. 240, 242, 243

- Marino Giambattista 198, 201, 204, 205
 Markiewicz Henryk 222, 229
 Martuszevska Anna 251, 265
 Martz Louis Lohr 217, 221, 229
 Marulić Marko (Marcus Marulus) 68, 69–80, 83, 84, 85, 86, 87
 Maryl Maciej 214, 228
 Masson Herve 109, 114
 Matejko Jan 118, 273
 Mayenowa Maria Renata 118, 128, 252, 264
 Mazurkowa Bożena 8, 156, 171, 181, 187, 204
 Mączak Antoni 258, 265
 Mączyński Maciej 215, 229
 Mecherzyński Karol 106, 114
 Mei Bernardino 177
 Melissantes zob. Gregorii Johann Gottfried
 Meller Katarzyna 57, 59, 64, 233, 234, 242, 243
 Menander Retor 68
 Merkel Rudolf 14, 18
 Michałowska Teresa 48, 50, 78, 87, 89, 100, 103, 114, 118, 128, 251, 265
 Mickiewicz Adam 118
 Mikalson Jon D. 16, 18
 Mikocki Tomasz 140, 141
 Mikołaj z Kozuchowa, prepozyt gnieźnieński 54–55
 Mikołaj z Kórnika 56, 59
 Mikołaj z Mościsk 212, 213, 229–230
 Mikołaj z Oresme (Nicole Oresme) 26
 Milanović Zvonimir 67, 68, 73, 78, 80, 82, 87, 88
 Mills Robert 28, 33
 Mimica Ivan 73, 87
 Minasowicz Józef Epifanii 248
 Mistrz Wincenty zob. Wincenty zw. Kadłubkiem
 Miszalska Jadwiga 89, 100
 Młynarz Bogna Małgorzata 208, 230
 Mniszech Jerzy 275
 Mniszech Mikołaj 275
 Mojowska Aleksandra 90, 91, 96, 100
 Mokrski Florian, biskup krakowski 60
 Möller Antoni 132, 140
 Montaigne Michel Eyquem de 30
 Mornaes Plessiacus Philippus (Philipp Mornay du Plessis-Marly) 134, 141
 Morsztyn Hieronim 89, 173–174, 175–180, 181–186, 187, 188–189
 Morsztyn (Morstin) Jan Andrzej 174, 188, 191–206
 Morsztyn Zbigniew 153
 Morsztynowa Katarzyna z Gordonów 203–204
 Mostert Marco 63
 Mrowcewicz Krzysztof 153, 171, 218, 230
 Mrozowicz Wojciech 38, 43, 49, 50
 Mueller Hans-Friedrich 13, 18
 Myszkowski Piotr 103

N
 Naruszewicz Adam Stanisław 248
 Natalis Franjo Božičević (Natalis Franciscus) 73, 74, 75, 76, 86
 Natoński Bronisław 122, 128
 Nawarecki Aleksander 174, 182, 183, 184, 187
 Nęcki Zbigniew 143, 150
 Niemcewicz Julian Ursyn 248
 Niemirycz Krzysztof 248, 250
 Nieznanowski Stefan 218, 230
 Nonhartówna Barbara zob. Petrycowa Barbara z Nonhartów
 Norbert z Xanten, św. 208, 212, 230
 Nowak Bernard 37, 50
 Nowak Lech 144, 151
 Nowicka-Jeżowa Alina 204, 205, 235, 243
 Nowicka-Struska Anna 243
 Nussbaum Martha 15, 18
 Nycz Michał 261, 265

O
 Obirek Stanisław 117, 128
 Obremski Krzysztof 30, 33

- Ocieczek Renarda 118, 128, 156, 171, 181, 187
 Odyniec Antoni Edward 273
 Okoniewski Stanisław 124, 125, 128
 Olma Marceli 110, 114
 Olszewska Maria Jolanta 212, 230
 Olszewski Jakub 159–160, 164, 171
 Ong Walter Jackson 56, 65
 Opacki Ireneusz 156, 171
 Opatowiusz, Opatowczyk Adam 216, 228
 Opbergen Anton von 133, 140
 Orozjusz Paweł (Paulus Orosius) 23
 Orygenes (Origenes) 218
 Osiński Alojzy 117, 128
 Ossowska Maria 41, 50
 Ostaszewska Danuta 144, 151
 Ostrowska Bronisława 212, 230
 Oszczyda Aleksandra 174, 187, 192, 205
 Otto V Wittelsbach, zwany Leniwym, elektor brandemburski 61
 Otto Walter Friedrich 17, 18
 Otwinowska Barbara 25, 34, 103, 114, 118, 128, 234, 235, 243, 251, 265
 Otwinowski Walerian 203
 Owczarek Bogdan 227, 230
 Owidiusz (Publius Ovidius Naso) 14–15, 18, 80, 257
 Ożóg Krzysztof 58, 65
- P**
 Pachciarek Paweł 143, 150
 Paisey David L. 21, 33
 Pakulski Jan 60, 65
 Paleotti Gabriele 234–235
 Paluszak-Bronka Anna 117, 128
 Pałubska Zofia 240, 243
 Pandowska Danuta 41, 50
 Panuś Kazimierz 118, 129
 Papalić Alviz 74, 75
 Papalić Jerolim 74, 75
 Park Katharine 26, 33
 Parmenides z Elei 25
 Partyka Joanna 209, 230
 Pasek Monika 159, 171
 Pasierb Janusz Stanisław 234, 243
 Paskowski, czeladnik Piotra Kochlewskiego 168
 Paula, św. 237, 243
 Paweł, św. 125, 225, 239
 Pawlak Agnieszka 235, 243
 Pazera Wojciech 62, 65, 104, 105, 114
 Peiper Rudolf 12, 18
 Pelc Janusz 89, 100, 218, 230, 234, 235, 243
 Pelczar Józef 106, 114
 Peltzt Wojciech 55, 64
 Peregryn z Opola (Peregrini de Opole) 238
 Perzanowski Zbigniew 208, 230
 Petit François 208, 229
 Petrarca Francesco 73, 80
 Petrycowa Barbara z Nonhartów 207
 Petrycówna Teresa 8, 207, 209–213, 214, 215–221, 222–223, 224–228, 231–232
 Petrycy Jan Innocenty 207, 209, 229
 Petrycy Sebastian 154, 171, 207, 228
 Pfeiffer Bogusław 175, 187
 Pfothenauer Helmut 139, 140
 Piastowie, dynastia 43, 50, 58, 59, 64, 65
 Pico della Mirandola Giovanni 219, 230
 Piecuch Małgorzata 117, 129
 Pieniądz-Skrzypczak Aneta 39, 51
 Pilon Edmond 250, 265
 Pilpaj, Pilpay, Bidpay 249, 250, 263
 Piotr I Wielki, car rosyjski 256
 Piotrkowczyk Andrzej, ojciec 104, 119, 128
 Planudes Maximus 23
 Platon (Plato) 13, 16, 18
 Plezia Marian 39, 41, 49
 Pliniusz Starszy (Gaius Plinius Secundus Maior) 28, 30, 34–35, 70
 Plutarch z Cheronei (Plutarchos Chaironeus) 256
 Płóciennik Tomasz 140, 141
 Podbielski Marcin 10, 18
 Pollak Roman 180, 181, 187, 188
 Pontano Giovanni 80

- Poplatek Jan 104, 114
 Poprawa-Kaczyńska Ewa 218, 230
 Porazinski Jarosław 258, 264
 Potocki Wacław 8, 25, 34, 181, 225, 233,
 235, 236, 237–240, 241, 242, 243, 244,
 245, 249
 Powęski Piotr zob. Skarga Piotr
 Prokopiuk Jerzy 17, 18
 Proksch Constance 38, 50
 Prosperov-Novak Slobodan 82, 87
 Przybył Maria 241, 243
 Przybyszewski Stanisław 268, 281, 283,
 284
 Przypkowski Samuel 153, 171
 Ptolemeusz (Klaudios Ptolemaios)
 22–23, 27
 Puchalska-Dąbrowska Bernadetta Maria
 58, 61, 65
 Puciata Samuel 168
 Puciata-Pawłowska Jadwiga 135–136,
 141
 Pysiak Jerzy 39, 51

Quinn Dennis Paul 10, 18

 Radożycka-Paoletti Maria 62, 64, 94,
 100
 Radziwiński Andrzej 60, 65, 208, 228
 Radziwiłł Bogusław 166, 171
 Radziwiłł Krzysztof 165, 166, 167, 168,
 169, 170, 171, 172
 Radziwiłł Mikołaj zw. Czarnym 274,
 278
 Radziwiłł Mikołaj zw. Rudym 274,
 278
 Radziwiłłowie, rodzina 274
 Rajewski Maciej 57, 64, 65
 Rajman Jerzy 208, 209, 230
 Rak Iwona 103, 114, 115
 Rakiewicz Augustyn 145, 151
 Rakocy Waldemar 108, 114
 Rapacka Joanna 73, 87
 Ravenna Giovanni 140, 141
 Reale Giovanni 10, 18
 Rej Mikołaj 104, 105, 106, 113, 114,
 185–186, 187, 249
 Reszka Stanisław 213, 229
 Richter Gustav 12, 18
 Robert z Genewy zob. Klemens VII
 Roch, św. 159, 160
 Rok Bogdan 214, 230
 Rolnik Dariusz 279, 283
 Romaniuk Kazimierz 29
 Roszkowska Wanda 254, 264
 Rott Dariusz 68, 87
 Rousseau Jean-Jacques 29
 Rowińska-Szczepaniak Maria 174, 187
 Rowiński Cezary 219, 228
 Rozanow Zofia 236, 243
 Roźniatowski Abraham 241, 242
 Ruszel Paweł 239, 243
 Rybacka Krystyna 143, 150
 Rybak Aniela 207, 210, 228
 Rzepkowski Krzysztof 140, 141

 Sacala Krzysztof 191, 205–206
 Saganiak Magdalena 212, 230
 Salmonowicz Stanisław 136, 140
 Salomon, król izraelski 62
 Salustiusz (Gaius Sallustius Crispus)
 255
 Sambucus Ioannes (właśc. János Zsám-
 boki) 133–134, 141
 Sannazaro Jacopo 80, 82
 Sapota Tomasz 12, 18, 69
 Sapięha Lew Bazyli 160
 Sarnowska-Temeriusz Elżbieta 103, 114,
 118, 128, 251, 265
 Satała Zbigniew 272, 278, 283
 Scafi Alessandro 28, 34
 Scheler Max 12, 18
 Schiffrin Jacques 250, 265
 Schoener Franciszek 37, 50
 Sebastian, św. 160
 Seneka Młodszy (Lucius Annaeus
 Seneca Minor) 12, 18
 Sęk Bożena 109, 114
 Shelford April 28, 34

- Showerman Grant 13, 18
 Siebeneicher Mateusz 103
 Siemowit III Starszy, książę mazowiecki 57–58, 59, 64, 65
 Sienkiewicz Jan Wiktor 55, 64
 Sieradzki Józef 53, 60, 65
 Simmler Józef 273
 Sinko Zofia 174, 187
 Siraisi Nancy 28, 34
 Sirko Mieczysław 22, 34
 Sitkowa Anna 110, 114, 117, 120, 124, 125, 129
 Siwek Paweł 219, 228
 Skarbimir z rodu Awdańców 40
 Skarga Piotr 105, 117–118, 119–127, 128, 129–130
 Skelton Raleigh Ashlin 21, 33
 Skibiński Edward 39, 50
 Skowronek Maria 258, 265
 Skórka Roman 218, 229
 Skupiński Krzysztof 53, 56, 63, 65
 Skutsch Franz 9, 18
 Skwara Marek 139, 141
 Skwarczyńska Stefania 118, 129, 214, 230
 Sławiński Janusz 222, 227, 230, 251, 264
 Słomak Iwona 144, 151
 Słomczyński Maciej 59, 65
 Słomka Walerian 218, 223, 229, 230
 Sobieski Wacław 110, 114
 Sokolski Jacek 94, 100, 103, 114, 174, 180, 181, 186, 187
 Sokołowski Stanisław 105
 Sokrates 16
 Solinus Gajusz Juliusz (Gaius Iulius Solinus) 28, 30
 Sot Michel 38, 50
 Sowa Franciszek 216
 Sprunger David A. 30, 33
 Spytek, sługa królowej Elżbiety Łokietkówny 60
 Stachowiak Lech 29
 Stanisław Leszczyński, król polski 247, 256, 257
 Stanisław ze Szczepanowa, św. 55, 64, 160
 Starnawski Jerzy 105, 106, 114, 117, 129, 207, 230
 Starobinski Jean 219, 230
 Starowieyski Marek 236, 243
 Starowolski Szymon 207, 230
 Stasiuk Karina 58, 59, 65
 Stefan Batory, król polski 107, 108, 111, 113
 Stefanowska Zofia 267, 283
 Steiner Jerzy Fryderyk 138–139, 141
 Steller Georg 38, 50, 51
 Stembrowicz Kazimierz 258, 265
 Stenzel Gustav Adolf 38, 43, 49
 Stępień Paweł 174, 188, 193, 205
 Stępnik Krzysztof 57, 64, 65
 Stomma Ludwik 268, 283
 Stopka Krzysztof 40, 50
 Strabon z Amasei (Strabon Amaseus) 70
 Strickland Debra Higgs 32, 34
 Stroband Henryk 132–133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 142
 Strykowski Maciej 270
 Sulowski Jan 215, 230
 Sunyer Franciszek 104
 Supruniuk Anna 58, 65
 Suska Dorota 62, 64
 Švelec Franjo 80, 84, 86, 87
 Symplicjan Paweł 213, 229
 Szczur Stanisław 58, 65
 Szekspir (Shakespeare) William 59, 65
 Szeliga Jan 164
 Szenic Stanisław 276, 283
 Szkiłdź Hipolit 57
 Szlachtowski Jan 53, 63
 Szram Mariusz 14, 18
 Szujski Józef 270
 Szykucki, opiekun dworu w Kiejdanach 168
 Szymanowski Adam 214, 228
 Szymański Józef 55, 65
 Szymczak Mieczysław 57

Szymczyk Jan 24, 34
Szyszkowski Marcin 234

Ślękowa Ludwika 174, 187
Śliwiński Błażej 41, 50
Świeykowska Izabela 279, 283
Świeykowski Leonard Marcin 279,
283
Świrko Stanisław 174, 187
Świtalska Marzena 12, 18

Tajner Aniela 271–272, 274–275, 280,
283
Talbert Richard John Alexander 23, 33
Tasso Torquato 180, 181, 187, 188
Tatarkiewicz Anna 68, 87
Tatarkiewicz Władysław 219, 230
Tatarowski Lesław 178, 186
Tatarzyński Ryszard 238
Tazbir Janusz 117, 118, 122, 125, 127, 129,
166, 171, 258, 265, 267, 283
Teodoret (Theodoretus) z Cyru 110, 111
Teokryt (Theokritos) 80
Tertulian (Quintus Septimius Florens
Tertullianus) 16, 18
Teusz Leszek 239, 241, 244
Tomasović Mirko 76, 86
Topińska Marta 166, 171
Toscanelli Aftonio Sofista Orazio 68, 87
Trojańska Edyta 49, 50
Trzcńska Magdalena 143, 150
Trzynadłowski Jan 119, 128
Twardowski Jan 275
Twardowski Samuel 181

Uchański Jakub 103
Ulicka Danuta 227, 230
Umiasztowski Piotr 154–155, 171
Unger Richard Watson 23, 33
Urban VI (właśc. Bartolomeo Prig-
nano), papież 57
Urban-Godziek Grażyna 82, 83, 87
Urbański Marek 271, 280, 283
Urbański Robert 44, 51

Urbański Stanisław 143, 150
Ursovita Blasius (właśc. Blozyusz Lu-
dwik) 214

Valerius Maximus 13, 18
Vincenz Andrzej 185, 188
Vinzent Markus 10, 18
Vratović Vladimir 69, 86
Vrtel-Wierczyński Stefan 240, 243

Walecki Waclaw 235, 243
Waleriusz Juliusz (Julius Valerius
Alexander Polemius) 41
Walsperger Andreas 27
Wargocki Andrzej 239, 244
Warron Marek Terencjusz (Marcus
Terentius Varro) 31
Wasilewski Tadeusz 166, 171
Waynknecht Piotr 39, 44–45, 48
Wazowie, dynastia 276, 283
Weintraub Wiktor 192, 197, 199, 201,
202, 203, 205
Welldon James Edward Cowell 26, 33
Wereszczyński Józef 110, 114
Wergiliusz (Publius Vergilius Maro)
80, 202, 203
Węglowski Adam 276, 283
Wichowa Maria 214, 227, 230
Widacka Hanna 276, 283
Widła Bogusław 143, 150
Wieczorkiewicz Anna 30, 34, 55, 65
Wielgus Stanisław 216, 228
Wielowiejski Stefan 94
Wierusz-Kowalski Jan 215, 221–222,
230
Wierzbicka Elżbieta 192
Wilamowski Maciej 58, 65
Wilczek Monika 240, 244
Wilczek Piotr 233–234, 235, 244
Williams Craig Arthur 15, 18
Wimmer Jan 261, 265
Wincenty zw. Kadłubkiem 38, 41–43,
47–48, 49, 50, 51, 52
Winniczuk Lidia 56, 65

- Wiorco Ewa 222, 231
 Wirzbięta Maciej 104
 Witkacy zob. Witkiewicz Stanisław Ignacy
 Witkiewicz Stanisław Ignacy 268, 281, 283, 284
 Witkowska Aleksandra 48, 50
 Witkowski Michał 273
 Witkowski Stanisław 164–165, 171
 Witwicki Władysław 16, 18
 Władimirko, książę halicki 42
 Władysław I Herman, książę polski 40, 41
 Władysław IV Waza, król polski 199
 Władysław z Gielniowa 222
 Włodarski Maciej 89, 100
 Wojciechowski Leszek 239, 244
 Wojtowicz Jerzy 136, 140
 Wojtowicz Witold 38, 51
 Wojtyśka Henryk Damian 238, 242
 Wolrab Jan 103
 Wołowicz Eustachy 160, 164, 171
 Woodward David 21, 23, 25, 26, 27, 32, 33, 34
 Woźnowski Waclaw 248, 265
 Wrona Ewa 179, 187
 Wroniszewski Jan 60, 65
 Wróbel Zdzisław 58, 65
 Wujek Jakub 103–113, 114, 115, 146, 150
 Wygotski Lew Siemionowicz 215, 231
 Wysłouch Seweryna 139, 141

 Zagórski Dariusz 14, 18
 Zalewska-Lorkiewicz Katarzyna 22, 23, 34

 Zapolska Anna 210
 Zaremska Hanna 55, 65
 Zawisza z Kurozwęk 59–60, 61
 Zbigniew Władysławowicz, książę polski 40, 41–42
 Zdunkiewicz Dorota 231
 Zemło Mariusz 24, 34
 Zernecke Jacob Heinrich 136, 140
 Ziegler Konrat 9, 17
 Zielińska-Melkowska Krystyna 43, 50
 Zieliński Edward Iwo 10, 18
 Ziemiński Zygmunt 61, 65
 Zimand Roman 282
 Zimorowicz Szymon 174, 177, 187, 188
 Zoranić Petar 80–86, 87
 Zwingli Ulrich 109
 Zychowicz Juliusz 223, 229
 Zydorek Danuta 41, 49
 Zyglewski Zbigniew 208, 228
 Zygmunt I Stary, król polski 110
 Zygmunt II August, król polski 267, 268, 269, 270–271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284
 Zygmunt III Waza, król polski 106, 107, 111, 113, 118, 120, 125

 Żerbiłło-[Łabuński] Józef 53, 63
 Żmigrodzka Bożena 144, 151
 Żmudzki Paweł 39, 46, 51
 Żuławski Jerzy 212, 231
 Żylińska Jadwiga 59, 65

 Indeks osobowy opracował
Szymon Piotr Dąbrowski

Opracowanie stylistyczno-językowe i korekta
MARIOLA JARCZYKOWA, BOŻENA MAZURKOWA
i SZYMON PIOTR DĄBROWSKI

Projekt okładki
RAFAEL PINTO

Redakcja techniczna
MAŁGORZATA PLEŚNIAR

Korekta techniczna
LIDIA SZUMIGAŁA

Łamanie
BOGUSŁAW CHRUŚCIŃSKI

Copyright © 2015 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-589-6
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-590-2
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
[e-mail: wydawus@us.edu.pl](mailto:wydawus@us.edu.pl)

Wydanie I. Ark. druk. 18,75. Ark. wyd. 24,0.
Papier offset. kl. III, 90 g Cena 34 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Prezentowana praca zbiorowa przedstawia odległe historycznie i mentalnie światy, do których dostęp – po pokonaniu bariery dawnego języka i odmiennych od dzisiejszych kodów kulturowych – pozwala zrozumieć przemiany europejskiej świadomości, a także ich efekty widoczne we współczesnej nam kulturze. Badacze różnych dyscyplin humanistycznych (literaturoznawcy, filologowie specjaliści w zakresie różnych języków i kultur, historycy i historycy sztuki) zespalają wysiłki, by udostępnić monograficznie zaprezentowane studia nad dawną mentalnością, reprezentacjami zmiennych wizji świata i sposobami ich komunikowania.

Zawartość tomu jest bardzo bogata i interesująca, a jej różnorodność będzie dla wielu czytelników źródłem inspirujących lektur. Dostarczy im powodów do namysłu, czasem może polemiki lub kontynuacji wybranych badań, czy też dalszego wypełniania białych plam, wciąż tak licznych na mapie staropolskiej kultury literackiej, i to różnych obiegów, także wysokiego. Dowiedli tego Autorzy artykułów, przedstawiając spory materiał do refleksji nad reprezentacją literacką rzeczywistości historycznej, technikami deskrypcji świata, wreszcie – mechanizmami odbioru.

*Z recenzji wydawniczej
dr hab. prof. UAM Barbary Judkowiak*

Więcej o książce

CENA 34 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-590-2

